

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

13 «октябрь» 2022 г.

с. Тюлячи

№ 199

Теләче муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану тәртибен раслау турында

«Юл хәрәкәте иминлеге» ДБУ нең 2022 елның 29 сентябрендәге 4794-исх номерлы хатын карап, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасы территориясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында» 2009 елның 3 августындагы 43-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын эксплуатацияләүнен гамәлдәге законнарда каралган шартларын булдыру, аларның сакланышын, юл хәрәкәте иминлекен тәэмин итү, автомобиль юлларыннан файдаланучыларга күрсәтелә торган хезмәтләрнен сыйфатын арттыру максатларында, Теләче муниципаль района Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

- Кушымта итеп бирелгән Теләче муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану тәртибен (алга таба - Тәртип) расларга.

- Элеге каарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга.

- Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Теләче муниципаль района Башкарма комитеты Житәкчесенең инфраструктур үсеш буенча урынбасары Ф.С. Вәлеевка йөкләргә.

Житәкчे

И. Х. Хәмидуллин

Теләче муниципаль районы Башкарма
комитетының
«13» 10 20 № 199
каары белән расланган

**Теләче муниципаль районының жирле эһәмияттәге автомобиль
юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү
һәм алардан файдалану тәртибе**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Теләче муниципаль районының жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану тәртибе (алга таба - Тәртип) Теләче муниципаль районы территориясендә урнашкан һәм жирләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар булган жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосаларын һәм юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану шартларын регламентлаштыра.

1.2. Элеге Тәртипнең Теләче муниципаль районының жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары чикләрендә юл эшләрен алыш баручы яисә башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруучы юридик һәм физик затлар тарафыннан үтәлүе мәжбүри.

1.3. Элеге Тәртиптә кулланыла торган төп төшенчәләр "Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында" 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закондагы (алга таба - Федераль закон) мәгънәләрендә кулланыла.

1.4. Элеге Тәртипне эшләгәндә түбәндәге норматив һәм техник документлар файдаланылды:

- 1) "Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында" 257-ФЗ номерлы Федераль закон;
- 2) "Автомобиль юллары өчен жирләрне бүләп бирү нормативлары" СН 467-74;
- 3) "Автомобиль юллары классификациясе. Төп параметрлар һәм таләпләр" ГОСТ Р 52398-2005;
- 4) "Автомобиль юлларында һәм шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрендә тышкы реклама. Гомуми техник таләпләр" ГОСТ Р 52044-2003 ;
- 5) СНиП 2.05.02-85 "Автомобиль юллары";
- 6) "Реклама турында" 2006 елның 13 мартандагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон;
- 7) "Конкуренцияне яклау турында" 2006 елның 26 июнендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон.

2. Бүлөп бирелгән полосаларны билгеләү һәм алардан файдалану

2.1. Жирле әһәмияттәге юлның бүленгән полосасын урнаштыру өчен һәм аның эшләве өчен кирәkle юл корылмаларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе законнары, һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә эшләнгән территориаль планлаштыру документлары составында, шулай ук билгеләнгән тәртиптә автомобиль юллары өчен жирләрне бүлөп бирү нормалары (СН 467-74 "Автомобиль юллары өчен жирләрне бүлөп бирү нормативлары" дип билгеләнә;).

2.1.1. Жир корылышының яңа объектларын - жирле әһәмияттәге автомобиль юлының бүленгән полосасын төзегән (реконструкцияләгән) очракта йә жирле әһәмияттәге гамәлдәге автомобиль юлның бүленгән полосасы чикләрен билгеләү өчен кирәkle жир кишәрлекләрен төзегәндә һәм гамәлдәгеләрен тәртипкә китергәндә жир корылышы уздыруны оештыру Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты инфраструктура үсеше булеге тарафыннан тәэммин ителә;

2.1.2. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлның бүленгән полосасын барлыкка китеүчे тупланган жир кишәрлекләре инфраструктура үсеше булеге гаризасы буенча билгеләнгән тәртиптә дәүләт кадастры исәбенә куелырга тиеш;

2.1.3. Бүлөп бирелгән полосаларның кинлеген "Автомобиль юллары өчен жирләрне бүлөп бирү нормативлары" СН467-74 һәм "Автомобиль юллары классификациясе. Төп параметрлар һәм таләпләр." 52398-2005 ГОСТ нигезендә билгелиләр, юллар категориясенә, хәрәкәт полосалары санына, өсмәнәрнең биеклегенә яисә тирәнлегенә, проектта кабул ителгән ян резервларның булуына яисә булмавына һәм башка шартларга карал;

2.1.4. Теләче муниципаль районы территориясендә III, IV һәм V категорияләрдәге "Гадәти типтагы автомобиль юлы (тизйөрешле булмаган юл) урнашкан, алар өчен бүлөп бирелгән мәйданнарның чиктән тыш курсәткечләре билгеләнә (2 таблицаны кар.).

Бу класска "автомагистраль" һәм "тизйөрешле юл" классларына кертелмәгән автомобиль юллары керә, алар тубәндәгә характеристикаларга ия (1 таблицаны кар.):

- 1). Бердәм юл өлеше яисә үзәк бүлү полосасы бар;
- 2). Аларга керү юллар өчен урнашкан төрле һәм бер дәрәҗәдә кисешүләр һәм тоташулар аша мөмкин, III категория юллары өчен 600 метрдан да ешрак булмаган ара, IV категория юллары өчен бер-берсеннән 100 метрдан да ешрак түгел, V категория - бер-берсеннән 50 м.

1 таблица

Жирле әһәмияттәге автомобиль юллары характеристикалары

Автомобиль юлының классы	Автомобиль юлы категориясе	Хәрәкәт полосаларының гомуми саны	Хәрәкәт полосасының кинлеге, (м)	Үзәк бүлүполосасы	Автомобиль юллары, велосипед hәм жәяүлеләр юллары белән кисешүләр	Тимер юллар белән кисешүләр	Бер дәрәҗәдә әкүшүлгән юлга чыгу
Гади типтагы юлы (тизйөрешлә булмаган юл)	III IV V	2 2 1	3,5 3,0 4,5 hәм андан күбрәк	Таләп ителми	Бер дәрәҗәдә кисешүләр рөхсәт ителә	Бер дәрәҗәдә кисешүләр рөхсәт ителә	Рөхсәт ителә

2 таблица

1 км юл буена кертелгән автомобиль юллары өчен жирләрне бүлеп бирү мәйданнарының уртача курсәткечләре

Бүлеп бирелгән полосаның гомуми мәйданы (га)					
Юл категориясе hәм хәрәкәт полосалары саны		Авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдә		Авыл хужалығы өчен яраклы булмаган жирләрдә	
		Дайми буленеш	Вакытлыча буленеш	Дайми буленеш	Вакытлыча буленеш
III	2 полоса	2,6 - 2,8	1,3	3,6 - 3,8	2
IV	2 полоса	2,4 - 2,5	1,3	3,5 - 3,6	2
V	1 полоса	2,1 - 2,2	1,2	3,3 - 3,4	2

2.1.5. Жирләрне бүлеп бирү мәйданнарының уртача курсәткечләре транспорт чишелешләрен бер яки төрле дәрәҗәдә урнаштыру, кар саклау жайлланмаларын, шулай ук башка юл корылмалары мәйданнарын исәпкә алмыйлар. Бу корылмалар өчен бирелә торган жирләрнең участокларын ёстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк.

2.1.6. Урта күрсәткечләр алдан (проект эшләрен башкарғанчы) төзелешкә планлаштырылган автомобиль юлларын урнаштыру өчен яки булган автомобиль юлларына бүләп бирелгән полосаларны билгеләгәндә, жирдән файдаланучылар һәм жирләрдән файдалануга дәүләт күзәтчелеген гамәлгә ашыручи органнар белән килеменгәндә таләп ителә торган жир мәйданын билгеләгәндә файдалану өчен билгеләнә, шулай ук автомобиль юлларын төзүгә яки реконструкцияләүгә техник (техник эшчеләр) проектларга экспертиза ясаганда жир бүләп бирүнең проект графикларында бүләп бирелгән полосаның гомуми мәйданын билгеләүнен дөреслеген бәяләү өчен билгеләнгән.

2.1.7. Автомобиль юлларының аерым участокларын авыл хужалыгы яисә урман билгеләнешендәге жирләрдә урнаштыру кирәк булганда, жир өслеген ян резервлардан һәм кавальерлардан башка корырга кирәк.

Ян резервларны урнаштыруга, кишәрлекләрне вакытлыча қыска вакытлы файдалануга бирү һәм жир эшләре тәмамланганнан соң авыл яисә урман хужалыгында файдалану өчен яраклы хәлгә китерү шарты белән, искәрмә буларак көртөлөргә мөмкин.

Автомобиль юлларын күрсәтелгән жирләрдә урнаштырганда жир бүләп бирелгән полосаларның кинлеге кимүен тәэммин итүче проект чишелешләре варианtlары эшләнергә тиеш (эстакад, терәк стеналар, су үткәрү лотоклары h.б.).

2.2. Жирле әһәмияттәге юлның бүленгән полосасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре гражданнарга һәм юридик затларга юл сервисы объектларын урнаштыру һәм тышкы реклама өчен арендага тапшырыла ала.

Жирле әһәмияттәге автомобиль юлның бүленгән полосасын барлыкка китерүче жир кишәрлекләренә хокуклар алу һәм туктату, күрсәтелгән жир кишәрлекләрен жирләрнен тиешле категориясенә кертү Россия Федерациясенең граждан һәм жир законнарында, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2.3. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары чикләрендә автомобиль юлларын карап тотуны һәм ремонтлауны гамәлгә ашыручи юридик һәм физик затлар агач һәм қуаклык үсентеләрен кисүне башкарырга хокуклы, алар күз күреме начараюны һәм юл хәрәкәте иминлегенә қуркыныч тудыра. Әлеге төр эшләр мәжбүри рәвештә Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты белән килемештерелгән очракта башкарыла.

2.4. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары чикләрендә, "Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 257-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очраклардан тыш, түбәндәгеләр тыела:

2.4.1. Автомобиль юлын төзүгә, реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга, ремонтлауга һәм карап тотуга, шулай ук юл сервисы объектларын урнаштыруга бәйле булмаган эшләр башкару;

2.4.2. Автомобиль юлына хәzmәт курсәту, аны төзу, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, ремонтлау һәм карап тоту өчен каралмаган, юл сервисы өчен булмаган биналарны, корылмаларны һәм башка объектларны

урнаштыру;

2.4.3. Автомобиль юлының бүлөнгөн полосасын карап тоту яисә автомобиль юлын, аның участокларын ремонтлау эшләреннән тыш, жир кишәрлекләрен эшкәрту, үләннәрне чабу, урман утыртмаларын һәм күпъеллык башка утыртмаларны заарлау, дернны алу һәм балчык казу;

2.4.4. Автомобиль юллары хужалары белән килештерелгән махсус билгеләнгән урыннардан тыш автомобиль юллары аша терлекләрне көтү, шулай ук аларның куу;

2.4.5. Техник регламентлар таләпләренә, юл хәрәкәте иминлеге турында норматив хокукий актларга һәм әлеге Тәртипкә туры килми торган реклама конструкцияләрен урнаштыру;

2.4.6. Юл хәрәкәте иминлеген тәэммин итүгә яисә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыруга кагылышы булмаган мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр урнаштыру.

2.5. Автомобиль юлының бүлөнгөн полосасы чикләрендә инженерлык коммуникацияләрен салу яисә яңадан урнаштыру мондый инженерлык коммуникацияләре хужалары тарафыннан автомобиль юлы хужасы белән мондый инженерлык коммуникацияләре хужалары төзи торган шартнамә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм 257-ФЗ номерлы Федеरаль закон нигезендә Төзөлеше муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган төзелешкә рөхсәт нигезендә гамәлгә ашырыла (мондый инженерлык коммуникацияләрен салу яисә яңадан урнаштыру өчен төзелешкә рөхсәт бирү таләп ителгән очракта).

2.6. Автомобиль юлының бүлөнгөн полосасы һәм (яисә) юл буе полосалары чикләрендә инженерлык коммуникацияләрен салу яисә яңадан урнаштыру автомобиль юлын, аның участокларын реконструкцияләүгә яисә капиталь ремонтлауга китерсә, мондый реконструкция, капиталь ремонт инженерлык коммуникацияләре хужалары тарафыннан яисә алар исәбеннән башкарыла.

3. Юл буе полосаларын билгеләү һәм алардан файдалану

3.1. Автомобиль юлларының юл буе полосалары (алга таба - юл буе полосалары) халыкның иминлеген тәэммин итү һәм юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен исәпкә алып, жирле әһәмияттәге юлларны реконструкцияләү, ремонтлау, юл инфраструктурасы объектларын урнаштыру мөмкинлекләрен исәпкә алып, жирле әһәмияттәге юлларны эксплуатацияләү өчен кирәkle шартлар тудыру өчен билгеләнә.

3.2. Юл буе полосаларының киңлеге жирле әһәмияттәге юлларның бүлөнгөн полосасы чикләреннән һәм автомобиль юлларының техник категорияләренә карап исәпләнә башлый, аларның үсеш перспективаларын исәпкә алып, түбәндәгеләр билгеләнә:

3.2.1. Төзөлеше муниципаль районы айләнешендә һәм керү юлларында төзелгән автомобиль юллары участоклары өчен - юлның һәр яғыннан 100 метр;

3.2.2. III həm IV категорияле автомобиль юллары участокларының қалған дәвамында - юлның hər яғынан 50 метр киндекте;

3.2.3. Жирле әһәмияттәге автомобиль юллары өчен hər юл буе полосасының киндеге V категория өчен 25 метр билгеләнә.

3.3. Юл буе полосаларын, аларның чикләрен жирле әһәмияттәге автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре (жир кишәрлекләре өлешләре) чикләрендә билгеләү түриндагы карап Төләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

3.3.1. Торак пункт чикләрендә булган жирле әһәмияттәге автомобиль юллары өчен юл буе полосасы күләме гамәлдәге төзелеш чикләре дәрәҗәсенә кадәр билгеләнә, ләкин 50 метрдан да артык түгел, ә төзелүчеләр өчен - әлеге Тәртипнең 3.2 пункты нигезендә.

3.4. Юл буе полосалары чикләрендә урнашкан жирләр өчен аларны файдалануның махсус режимы билгеләнә, ул капиталь биналар, корылмалар, төзелмәләр (юл сервисы объектларыннан тыш) торғызуны тыюны, шулай ук юл хәрәкәте иминлеген киметә торган, гомуми файдаланудагы həm алarda урнашкан биналарны, төзелешләрне, корылмаларны эксплуатацияләүнен шартларын начарайта торган реклама həm башка хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашируны чикләүне (аларның үсеш перспективаларын исәпкә алыш) həm халыкның həm юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркынычсызлығына куркыныч тудыра торган чикләүләрне үз әченә ала.

3.4.1. Юл буе полосалары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең милекчеләренә, хужаларына, алардан файдаланучыларга həm арендаторларына Төләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан әлеге жирләрдән файдалануның аерым режимы түриндә хәбәр итегергә тиеш.

3.5. Юл буе полосалары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

3.5.1. Жиңел кабынып китүче həm янучан материалларны туплау;

3.5.2. Массакүләм ял итү урыннарын күперләрдән 200 метрдан якынрак урнаштыру;

3.5.3. Агач күперләрдән 100 метрдан да кимрәк ераклыкта учак ягу;

3.5.4. Техник регламентлар, транспорт хәрәкәте куркынычсызлығы буенча норматив актлар həm әлеге Тәртип таләпләренә туры килми торган реклама конструкцияләрен, шулай ук юл хәрәкәте куркынычсызлығына катнашы булмаган мәгълүмати щитлар həm плакатлар урнаштыру.

4. Юл сервисы объектларын həm юл буе полосалары чикләрендә реклама урнаштыру

4.1. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары, юл буе полосалары чикләрендә яисә шуши полосалардан читтә юл сервисы объектларын həm реклама урнаштыру өчен жир кишәрлекләре бирү түриндагы караплар, шулай ук күрсәтелгән объектларны эксплуатацияләү өчен махсус файдалану мөмкинлеген таләп итә торган юл буе полосаларыннан həm юл буе

полосаларыннан читтә булган башка объектлар (автомобильләр кую өчен подъездлар, съездлар, урыннар, мәйданчыклар) карала, гамәлдәге законнар нигезендә, Теләче муниципаль районны Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

4.2. Юл сервисы яки реклама объектын бүлеп бирелгән полоса яисә юл буе полосасы чикләрендә урнаштыруны килештерү өчен әлеге максат өчен жир кишәрлекен файдалануга алу яки аңа элек бүлеп бирелгән жир кишәрлекендә объектны урнаштыру нияте булган зат Теләче муниципаль районны Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлегенә РФ Жир кодексы таләпләре һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә документлар пакетын тапшырырга тиеш.

4.3. Юл сервисы объектларын бүленгән яисә юл буе полосалары чикләрендә урнаштыру түбәндәгә шартларны үтәгәндә рөхсәт ителә:

4.3.1. Әлеге объектлар жирле әһәмияттәге автомобиль юлында күз күремен һәм юл хәрәкәте куркынычсызылыгының башка шартларын начарайтырга, юлларны һәм анда урнашкан корылмаларны эксплуатацияләүгә комачауларга, шулай ук халыкның иминлеге куркынычын тудырырга тиеш түгел;

4.3.2. Юл сервисы объектларын урнаштыру урынын сайлау юл эшләрен гамәлгә ашыру, жирле әһәмияттәге юлларны перспектив төзекләндерү һәм реконструкцияләү мөмкинлекләрен исәпкә алыш башкарылырга тиеш;

4.3.3. Юл сервисы объектларын урнаштыру, проектлау һәм төзү, юл буйлары һәм юл буйлары чикләрендә, юл хәрәкәте куркынычсызылыгының стандартлары һәм техник нормалары, экология һәм санитар куркынычсызылык таләпләрен исәпкә алыш, проектлау һәм төзелеш нормалары нигезендә, муниципаль районның генераль планы, әлеге объектларны урнаштыру схемалары һәм Теләче муниципаль районның муниципаль хокукий актлары нигезендә башкарылырга тиеш;

4.3.4. Юл сервисы объектлары автомобиль юлларын туктату урыннары һәм машина кую урыннары, шулай ук автомобиль юлыннан файдалану мөмкинлеген тәэмин итә торган керү юллары, чыгу юллары һәм күшүлмалар белән төзекләндерелергә тиеш. Шул ук вакытта күшүлган урыннар, автомобиль юлына керү юллары һәм аның съездлары санын киметүгә омтылырга кирәк, бу объектларны, кагыйдә буларак, әлеге максатлар өчен билгеләнгән жирләр чикләрендә комплекслы рәвештә урнаштырырга.

4.3.5. Юл сервисы объектларын төзу һәм карап тоту аларның хужалары акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла;

4.3.6. Юл сервисы объектларына, автомобильләр тукталышларына һәм башка объектларга алыш баручы керү юллары, корылмаларны төзү, төзекләндерү, ремонтлау һәм карап тоту чыгымнарын, шулай ук жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буйлары яисә юл буе полосалары чикләрендәге реклама конструкцияләрен урнаштыру буенча чыгымнарны әлеге объектларның милекчеләре йөртә;

4.3.7. Килү юлы, китү юлы, күшүлма берничә объектка алыш барса, күрсәтелгән объектларның милекчеләре аларны төзу, төзекләндерү, ремонтлау

hәм тоту буенча теләктәш рәвештә жавап бирә.

4.4. Гомуми файдаланудагы юлларның бүленгән полосаларында hәм юл буе полосаларында тышкы реклама урнаштыру, Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган реклама конструкциясе урнаштыруга рөхсәт булганда, жир кишәрлеге милекчесенең, бина яисә башка күчмез мәлкәт милекчесенең гаризасы нигезендә, ана реклама конструкциясе күшала, йә мондый милекнен милекчесе вәкаләт биргән затның (хужалык алып бару хокукуна ия затның, мондый күчмез мәлкәткә оператив идарә итү хокукуна яисә башка асыл хокукка ия затның) гаризасы нигезендә, шулай ук арендатор белән килештереп, рөхсәт ителә.

4.5. Тышкы реклама чараплары:

4.5.1. Йөртүченең транспорт чарасын күрүенә комачауларга, транспорт чарасын эксплуатацияләүгә комачауларга, хәрәкәттә катнашучыларның ут белән күз күремен начарайтырга, шул исәптән чагылган яктылык белән, инженер корылмаларның күләмен кечерәйтергә, юл хәрәкәтен оештыруның техник чараплары hәм махсус сигналлар белән охшашлык (тышкы күренеше, сурәте яки тавыш эфекты буенча) булдырырга, шулай ук юлда транспорт чарасының, жәяуленең яисә берәр объектның булу тәэсириен тудырырга тиеш түгел;

4.5.2. Урнашырга тиеш түгелләр:

- бер терәктә, кәүсәдә hәм юл билгеләре hәм светофорлар белән бер киселештә;

- юлларның hәм урамнарның hәлакәт-куркыныч участокларында, тимер юл аркылы чыгу урыннарында, төрле дәрәҗәдәге транспорт чишелешләре чикләрендә, күпер корылмаларында, тоннельләрдә hәм юлуткәргечләр астында, шулай ук алардан торак пунктлардан читтә 350 м hәм торак пунктларда 50 м ераклыкта, турыдан - туры туннельгә керү hәм туннельдән чыгу hәм якынрак юлларда алардан 10 м ераклыкта;

- автомобиль юллары участокларында hәм жир өслегенең биеклеге 2 метрдан артыграк булган урамнарда;

- автомобиль юллары участокларында, планда кыек радиусы 1200 метрдан кимрәк булган торак пунктлардан тыш, торак пунктларда - юл участокларында hәм урамнарда кыек радиусы 600 метрдан кимрәк булган торак пунктларда;

- юлның йөрү өлеше hәм юл читләре, шулай ук аергыч полосаларда;

- юл киртәләрендә hәм юнәлдерүче жайламаларда;

- терәк диварларда, агачларда, кыяларда hәм башка табигый объектларда;

- торак пунктлардан читтә күз күреме кимендә 350 м булган hәм торак пунктларда 150 м булган автомобиль юллары участокларында;

- маршрут транспорт чараплары тукталышыннан 25 м якынрак;

- автомобиль юлларының яисә урамнарның жир өсте жәяулеләре юллары чикләрендә бер дәрәҗәдә, шулай ук торак пунктлардан тыш 150 м ераклыкта, торак пунктларда 50 м;

- торак пунктлардан читтә автомобиль юлының яки урамның яныннан сөзәк урыннан (бордюр ташы) 10 м ераклыкта, торак пунктларда - 5 м кимрәк

аралыкта;

- автомобиль юлыннан яисә урамнан читтэрәк, үтеп йөрү өлеше дәрәжәсеннән 10 м биеклектә яисә 5 м биеклектә булганда, тышкы реклама чарасы биеклегеннән кимрәк булган урында;

4.5.3. Автомобиль юлларында реклама калканының яисә аңа беркетүче конструкцияләрнең ассы кырыен, реклама урнаштыру чарасы урнашкан участокның өслегеннән кимендә 2,0 м биеклектә, ә Теләче авылы территориясендә - 4,5 м биеклектә урнаштыралар.

4.6. Фундаменттан алып булган жир асты коммуникацияләре чикләренә кадәр ераклык кимендә 1 метр булырга тиеш.

4.7. Яктырту чөлтәрендәге электр тапшыру линияләреннән тышкы реклама чаralарын алу кимендә 1,0 м булырга тиеш.

4.8. Торак пункттан тыш автомобиль юлларында реклама калканының яисә аның нығытучы конструкцияләренең ассы кырыен, реклама урнаштыру чарасы урнашкан жир өсте тигезлегеннән кимендә 2,0 м биеклектә, ә Теләче авылы территориясендә кимендә 4,5 м биеклектә урнаштыралар.

4.9. Тышкы реклама чаralарын аерым полосада урнаштырганда конструкция (реклама калканы) кырыеннан алып чыгу өлешенә кадәр кимендә 2,5 м булырга тиеш.

Конструкция (реклама калканы) кырыеннан юл читенә кадәр 4,0 м дан артмаган булса, ГОСТ 23457 буенча беренче төркемнән юл киртәләре урнаштырылырга тиеш.

4.10. Тышкы реклама чаralарыннан юл билгеләренә һәм светофорларга кадәр ераклык 3 таблицада күрсәтелгәнчә булырга тиеш.

3 таблица

Юлда (урамда)хәрәкәтенен рөхсәт ителгән тизлеге, км/сәг	Реклама белдерүенең мәйданы, кв. м			
	18 юг.	15 алып 18 кадәр	6 алып 15 кадәр	6 ким
60 артык	150	100	60	40
60 һәм аннан да кимрәк	100	60	40	25

Юл билгеләре һәм светофорлардан соң (хәрәкәт барышында) тышкы реклама чаralарын урнаштырганда 1 таблицада күрсәтелгән ераклыкларның 50% ка кадәр кимүе рөхсәт ителә.

4.11. Реклама белдерүе мәйданына карап, юлның бер яғында аерым урнаштырылган тышкы реклама чаralары арасындагы ераклык 4 таблицада китерелгәннән дә кимрәк булырга тиеш түгел.

4 таблица

Тышкы реклама урнаштыру урыны	Реклама белдеруенең мәйданы, кв. м		
	18 юг.	6 алып 18 кадәр	6 ким
Торак пункт чикләрендә	150	100	30
Торак пункттан читтә	200	100	40

4.12. Рекламаларны төзү материаллары, буяулар, юл билгеләре h.б. кулланып, автомобиль юллары һәм урамнар өслегенә төшерү яки керту юлы белән урнаштыру рәхсәт ителми.

4.13. Тышкы реклама чарапарын хәрәкәтне оештыру проектын һәм юл хәрәкәтен оештыруның техник чарапарын исәпкә алып урнаштыралар.

4.14. Тышкы реклама чарапарын монтажлау һәм аларга хезмәт күрсәтү эшләрен башкарганда юл эшләрен житештерү урыннарында юл хәрәкәте иминлеген тәэммин итү таләпләре үтәлергә тиеш;

4.15. Тышкы рекламаның стационар чарапарын урнаштыру фундаментлары туфрак есте тигезлегеннән 15 - 20 см га түбәнрәк булырга һәм андагы газон яңартылырга тиеш. Таяну фундаментлары жир есте тигезлегеннән 5 см дан да артык күтәрелмәскә тиеш. Эгәр дә бу жәяүлеләр хәрәкәтенә һәм урамнарны жыештыруга комачауламаса, ян як ташы яки юл коймалары булганда, таяну фундаментларын тротуарда 5 см артыграк аралыкта чыгып тора торган итеп урнаштырырга мөмкин.

4.16. Реклама таратучы тышкы реклама урнаштыру чарапары урнаштырылғаннан соң (демонтаж) территорияне төзекләндерергә тиеш. Тышкы реклама урнаштыру чарапарын демонтажлауны аларның фундаменты белән бергә үткәрергә кирәк.

5. Жаваплылык

5.1. Юл сервисы һәм реклама объектлары, гамәлдәге законнар, әлеге тәртип, башка муниципаль хокукый актлар, төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре һәм башка норматив документлар таләпләрен бозып юл яны полосалары чикләрендә төзелгән башка объектлар билгеләнгән тәртиптә рәхсәтsez төзелеш дип таныла.

Хокук режимы һәм ирекле корылманы жимерү тәртибе гражданлык законнары нигезендә билгеләнә.

5.2. Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының капиталъ булмаган биналарны һәм корылмаларны юл буе полосалары чикләрендә урнаштыру өчен жир кишәрлекләре биру турында каарларында әлеге объектларның хужалары һәм милекчеләре үз хисабына аларны суту яки күчерү бурычын күздә тотарга тиеш, эгәр дә бу биналар һәм корылмалар ремонт,

реконструкция вакытында автомобиль юлын нормаль куллану өчен киртә тудырса яки аның буенча хәрәкәт шартларын начарайтса.

5.3. Юл буе полосалары һәм бүленгән полосалар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренен милекчеләре, хужалары, файдаланучылары һәм арендаторлары бу жирләрдән файдалануның махсус режимын билгеләү турында хәбәрдар булырга тиеш.

Жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус режимын билгеләү әлеге жир кишәрлекләрен аларның милекчеләреннән, хужаларыннан, кулланучыларыннан һәм арендаторларыннан алу өчен нигез була алмый.

Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының вазыйфаи затлары түбәндәгеләргә бурычлы:

5.4.1. Жирләрне бүленгән полосалар һәм юл буе полосалары чикләрендә, шул исәптән гадәттән тыш хәлләрне кисәту яисә аларның нәтиҗәләрен бетерү өчен, контролъдә тотуны үз компетенциясе чикләрендә гамәлгә ашырырга.

5.4.2. Россия Федерациясе законнарын бозып кабул ителгән объектларның бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары чикләрендә жир кишәрлекләрен бүләп бирү турындагы яки бу кишәрлекләрдә урнаштыру турындагы каарларны юкка чыгару турында тәкъдимнәр кертергә.

5.4.3. Юл буе полосалары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре милекчеләренә, хужаларына, кулланучыларына һәм арендаторларына, билгеләнгән вакытта бу жирләрдән файдалануның махсус режимына бәйле хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирергә.

5.5. Бүләп бирелгән яисә юл буе полосаларыннан файдалану тәртибен бозу Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы нигезендә жаваплылыкка китерә.

5.6. Әлеге Тәртип таләпләрен үтәү өчен жаваплылык түбәндәгечә йөкләнә:

5.6.1. Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлегенә юл сервисы һәм реклама объектларын төзү һәм урнаштыру өчен жир кишәрлекләре бүләп бирү өлешендә.
